

היתה גירסא אחרת בגמרא (ע' עוד מפרשי הרמב"ם שם). אך הקשה עליו „דהא ר' יוסי נימוקו עמו". ומזה הסיק החיד"א ב„עין זוכר" (מערכת הה' אות מה), שהרשב"א סובר כר' צמח גאון. ונ"ל שבכדי ליישב הסתירה יש לאמר שפסק רק כאן — ואולי עוד במקומות מסויימים — כר' יוסי, דוקא משום שגמוקו עמו כאן, ונראה לו נמוקו.

כי הרי ראינו, שהרשב"א פסק כר' מאיר נגד הכלל ר"מ ור' יהודה הלכה כר' יהודה, אף במקום שאין סתם משנה כר' מאיר, משום שנראה לו נמוקו של ר' מאיר.

בקדושין לו ע"א שנינו ברייתא: „בנים אתם לה' אלקיכם — בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים אתם קרויים בנים. אין אתם נוהגים מנהג בנים, אין אתם קרויים בנים. דברי ר' יהודה. ר' מאיר אומר: בין כך ובין כך אתם קרויים בנים" וכו'.

ובשו"ת הרשב"א קצד (וכן רמב) הכריע, דאע"ג דר"מ ור"י הלכה כר"י, כאן הלכה כר"מ, דגם המשומד לע"ז הוא בכלל בנים „דר"מ קראי קדייק" ³².

מורה נבוכים

מורה נבוכים

32. גם הגר"א ביו"ד קנט ס"ק ג הביא דברי ר"מ והכרעת הרשב"א על הא דאסור ללוות ממומר ברבית (ויש ט"ס בציון סימן התשובה ברשב"א). אגב אעיר: המלבי"ם וה"תורה תמימה" לדברים יד א כתבו, שבספרי לדברים לב ה הודה ר' יהודה לר"מ. אך יעויין ב„עמק הנציב" לספרי ראה פסקא מד, שפירש דברי ר"י בהאזינו כדחיית הש"ס בקדושין (שם), דבנים משחיתים הוא דמיקרי, בני מעליא לא מיקרי; ור' יהודה לשיטתו. מהכרעת הרשב"א כר' מאיר, שהכריע שהמשומד לע"ז מטמא באהל, משתמע גם, כמו שפסק בשו"ע אה"ע סי' מד סעיף ט וסי' קנז סעיף ד, שמומר שקדש בת ישראל קדושו קידושין, ויבמה שנפלה לפני יבם מומר זקוקה לחליצה. וע' בשו"ת „דעת מרדכי" לר' מרדכי אייזיק רבינוביץ, חלק שני (ירושלים תשי"ט) סי' ב, שמסביר, כי ר' יהודאי גאון המובא במרדכי פרק החולץ, שיבמה שנפלה לפני יבם מומר, וכשנישאה היה כבר מומר, לא בעי חליצה, וכן י"א שבטור אה"ע סי' מד, דמומר לחלל שבת בפרהסיא ולעבוד ע"ז לא הוי קדושו קדושין וכן ר' שמשון המובא בהגהת מרדכי פ' החולץ, דמומר דינו כגוי ומה שקדושו קדושין אינו אלא חומרא בעלמא — כולם כלומר ר' יהודאי גאון וי"א שבטור ור' שמשון סבירא להו, דהלכה כר' יהודה. והא דמבואר ביבמות מז ע"ב דקדושו קדושין אתיא אליבא דר' מאיר, הסובר שבין כך ובין כך קרויים בנים.